

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

จากการที่เกิดสภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา ทำให้เศรษฐกิจของประเทศประสบปัญหาอย่างหนัก ปัญหาทุกเรื่องไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้น ได้แก่ การลอยตัวของค่าเงินบาท การกู้ยืมเงินจาก IMF การล้มละลายของสถาบันการเงินต่างๆ เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นเรื่องร้ายแรงและยากที่จะแก้ไข (ปฐม ทันใจ : 2543) ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหานี้มีทั้งประชาชนในภาครัฐภาคเอกชน รวมถึงเกษตรกรทั่วประเทศด้วย ประกอบกับภาวะสินค้าแพง ราคาน้ำมันที่สูงขึ้น การนำเทคโนโลยีมาใช้ในภาคการเกษตร ปัญหาภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นทำให้พืชผลทางการเกษตรได้รับความเสียหาย ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น ราคาผลผลิตตกต่ำ การขาดวินัยทางการเงิน สาเหตุเหล่านี้ทำให้การประกอบอาชีพของเกษตรกรทั่วประเทศ ต้องอาศัยเงินทุนจากสถาบันการเงินโดยการกู้ยืมเงินทั้งในและนอกระบบไปลงทุน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือ “ธ.ก.ส.” เป็นสถาบันการเงินที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้น เพื่อแก้ปัญหาวิกฤตทางด้านการเงินของเกษตรกรโดยเป็นแหล่งเงินทุนด้านสินเชื่อการเกษตร ซึ่งเกษตรกรทั่วประเทศส่วนใหญ่เป็นลูกค้าของธ.ก.ส. แต่ด้วยภาวะที่ราคาผลผลิตตกต่ำ รวมทั้งการใช้จ่ายเงินไม่เป็นระบบ ทำให้เกิดปัญหาหนี้ค้างชำระ (Non Performing Loan หรือ “NPLs”) ซึ่งมีประมาณร้อยละ 5.1 ของจำนวนหนี้สินทั้งหมด (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2549 : ออนไลน์) เมื่อเกษตรกรประสบปัญหาการใช้จ่ายเงินที่ไม่เป็นระบบ การจัดทำแผนชุมชนพึ่งตนเอง เพื่อแก้ปัญหาหนี้สินและความยากจน ทำให้โครงการ “ครอบครัวเกษตรกรไทย ร่วมใจทำบัญชีครัวเรือน” ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเกิดขึ้น เป็นการส่งเสริมให้ครอบครัวเกษตรกรไทยทั่วประเทศเห็นความสำคัญของการทำบัญชี นำไปสู่การบริหารจัดการทางการเงิน โดยทำการบันทึกรายรับ รายจ่าย กำไร ขาดทุน ของครอบครัวทุกครั้ง จากการดำเนินการที่ผ่านมา ธ.ก.ส. ได้สนับสนุนการจัดทำบัญชีครัวเรือนทั้งหมด 1,000 ชุมชน โดยเริ่มจากการกำหนดหมู่บ้านศึกษาจำนวน 18 หมู่บ้านทั่วประเทศ เพื่อเป็นชุมชนต้นแบบบัญชีครัวเรือน (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร : 2548)

จังหวัดน่านมีประชากรทั้งหมด 88,731 ครัวเรือน (487,274 คน) ประชากรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรวม 65,536 ครัวเรือน (301,489 คน) ประชากรทั้งหมดมีรายได้ 28,524 บาทต่อคนต่อปี จำนวนเกษตรกรที่มีหนี้สินมีจำนวน 53,631 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 81.83 ของครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมด เป็นหนี้ในระบบจำนวน 49,555 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 75.62 หนี้นอกระบบจำนวน 813

ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.24 หนี้ทั้งในและนอกระบบ 3,263 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 4.98 (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2549 : ออนไลน์) เกษตรกรที่เป็นลูกค้าของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาน่าน เฉพาะที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง มีจำนวนทั้งสิ้น 7,903 ราย (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาน่าน, 2549 : เอกสารการรายงานผลการบันทึกบัญชีครัวเรือน) หนี้สินค้างชำระ (NPLs) ของครัวเรือนเกษตรกรมีประมาณ 11,639.21 บาทต่อครัวเรือน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2549: ออนไลน์) เกษตรกรส่วนมากประสบปัญหาสถานะวิกฤตทางเศรษฐกิจเช่นเดียวกัน ธ.ก.ส.สาขาน่านจึงรับนโยบายสนับสนุนส่งเสริมให้เกษตรกรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน เข้าร่วมโครงการจัดทำบัญชีครัวเรือน ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2548 มีจำนวนทั้งสิ้น 2,253 ราย (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาน่าน, 2549 : เอกสารการรายงานผลการบันทึกบัญชีครัวเรือน) แต่เนื่องด้วยเกษตรกรส่วนมากไม่มีความรู้พื้นฐานทางด้านการจัดทำบัญชี ในการบันทึกข้อมูลลงในสมุดบัญชีครัวเรือน อีกทั้งจังหวัดน่านได้รับการคัดเลือกให้เป็นหมู่บ้านศึกษาชุมชนต้นแบบบัญชีครัวเรือน คือ บ้านทุ่งน้อย ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของธ.ก.ส. สาขาน่าน

ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน เพื่อทราบถึงความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนปัญหาอุปสรรค รวมทั้งใช้เป็นแนวทางให้แก่เกษตรกร ผู้ที่สนใจ สาธารณะชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกร เห็นความสำคัญในการจัดทำบัญชีครัวเรือนและนำข้อมูลไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1.3.1 ทำให้ทราบถึงความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรค ในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน

1.3.2 เพื่อให้สาธารณะชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกร นำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนางานด้านบัญชีครัวเรือน

1.4 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

บัญชีครัวเรือน หมายถึง การแสดงหรือบันทึกรายการจำนวนเงินรับ-จ่ายประจำวันของครัวเรือน โดยแสดงวัน/เดือน/ปี รายการรับ-จ่าย และจำนวนเงินลงในสมุดจดบันทึกบัญชีครัวเรือน

เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรที่เป็นลูกจ้างของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน ที่ได้จัดทำบัญชีครัวเรือนเท่านั้น

รายรับ-รายจ่ายของครัวเรือน หมายถึง รายได้หรือรายรับ คือ เงินหรือสิ่งอื่นที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตที่ได้มาจากการประกอบอาชีพ ส่วนรายจ่าย คือ ค่าใช้จ่ายต่างๆที่ได้ใช้จ่ายออกไป

ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน หมายถึง ความรู้ความเข้าใจทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีในการบันทึกข้อมูลลงในสมุดบัญชีครัวเรือน เช่น ลักษณะหรือความแตกต่างระหว่างประเภทของรายการรับ-จ่ายต่างๆ การบันทึกรายการรายรับ-รายจ่าย การสรุปยอดรายการต่างๆที่บันทึกไว้ในสมุด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved